

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplădoi Nr. 15.

Se prenumără în poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „la loterie”.

Tablou moral.

În ultimele săptămâni, foile maghiare au scris grozăvii despre starea moralității publice din capitala Budapesta. Suflete mai tinere nici nu puteau oeli aceste fără să se infiozeze.

S'au descoperit niște manopere de o perversitate soarbă. Copile fragede au căzut jertfă unor manopere de perversitate. Și în legătură cu unele cazuri concrete mai recente, au fost publicate date statistice, cari arătau, că în anul trecut, din școalele de fete din Budapesta peste patruzeci de eleve au fost eliminate din cauza imoralității.

Au mai publicat foile maghiare ca-sul infiorător dela Körmen, unde un profesor-animal a abuzat de elevele încredințate lui, nenorocind zeci dintre ele.

Ear' acum de o săptămână, într-o singură zi, s'au întâmplat în capitala Ungariei șapte sinucideri. Esorochi, defraudanți, aventurieri de burșă și alte ființe criminale 'și-au pus capăt vieții, parte cu revolverul, parte aruncându-se în valurile Dunării.

Aceste nu sînt aparențe momentane. Casuri de sinucideri și perversitate s'au mai întâmplat ele nenumărate în Ungaria.

Nici aceea nu o putem spune, că în alte țări din apusul Europei, mai culte și mai înfloritoare decât țeara noastră, nu ar obveni cazuri de aceste.

Trebuie însă să distingem lucrurile. Ceea-ce poate suporta Franța ori Germania, pentru Ungaria poate deveni perzător.

În Ungaria elementul maghiar, prin abuz și volnicie, a acaparat la sine întreagă puterea statului. Dispune de ea după plac. Se folosește de toate armele, de toate mijloacele, pentru-a se 'și menține această putere în mod exclusiv și pe viitor.

În Ungaria elementul maghiar 'și-a pus de țintă politică să cantopască în corpul sau toate naționalitățile. Idealul nației maghiare este să facă din Ungaria un stat național maghiar, cu caracter maghiar, cu obiceiuri, cu cultură și morală maghiară. Guvernul nostru voesc să nimicească ori-ce caracteristică etnică a popoarelor nemaghiare, împinându-le maro rasei lor.

Adecă, Maghiarii, elementul azi predominant în Ungaria, se consideră pe sine de unicul popor, care poate fi și este chemat să servească de basă alcătuitoare

statului, să ducă la îndeplinire menirea istorică a Ungariei.

Intrebare e acum, o astfel de națiune, cu un astfel de nivel moral, ca cea maghiară, poate 'și aroga dreptul de a împlini o menire istorică în viitorul Ungariei poliglote? Abstrăgînd dela ori-ce alte considerațiuni de drept și de rațiune politică, peste tot e permis ca națiunea maghiară să atenteze la viața națională a celorlalte popoare, când viața acestora e curată ca cristalul, moravurile acestora simple, dar 'nestricate, moralul acestora cinstit și nepătat?!

Căci să băgăm bine de seamă. În viața naționalităților casuri de o atât de adâncă decadență ca cele relatate în timpul din urmă în foile maghiare, nici dușmanii cei mai răutăcioși nu pot descoperi. Naționalitățile, pe lângă toată intoleranța păcătoasă a guvernelor maghiare, încă 'și au viața lor economică. Pomenitu-s'a însă la aceste vre-odată astfel de esorocherii, de defraudări, de manipulari false și hoții, și în consecință de sinucideri din astfel de motive? Ori-cine trebuie să răspundă că: nu.

Institutele culturale ale popoarelor nemaghiare nici umbra celei mai mici bănueli nu o sufer în ce privește curățenia morală, rezultatele culturale și serviciile ce le aduc civilizației în general.

Dacă facem comparație între moral public al Maghiarilor și al naționalităților, trebuie și să înțelegem îndreptățit și să afirmăm cu toată tăria, că rezultatul acestei comparații în favorul nostru este.

Vieța poporului maghiar, eghemon și absolutist, e înfiată de toți micorbi decadenței. Elementul cu care s'au aliat Maghiarii, iudovimea, a introdus în sinul societății ungurești, în viața economică și culturală a Maghiarilor toate relele. E putredă nația maghiară. Trece printr-o crasă morală, din care nu are destule forțe ca să scape teafără.

Nu am avea nimic de zis, cel mult, împingi de sentimentul umanitarismului, am putea compătimi nația maghiară, că a ajuns într-un astfel de hal de descompunere morală. Când însă Maghiarii voesc să ne tirasească și pe noi la noroiul, în care se abaj ei, când Maghiarii voesc să ne răpească tot, ce bun, nobil și curat avem, ca înșuriri și caracter național, și în schimb să alțuească în sângele nostru calitățile și caracterul lor, — atunci trebuie să ne opunem acestei tendințe și să respingem cu cea mai rezolută anergie încercările lor

păcătoase. Nu ne trebuie nici vîrșurile, nici vițiile nației maghiare! Lăsa-ne pe noi intacti, să trăim în atmosfera noastră curată și senină.

Văzîndu-'și starea deplorabilă, în care 'i-a adus saltimbăncia lor politică și alianța cu Evreii, politicienii maghiari ar trebui să se gîndească la regenerarea vieții lor, ear' nu la sugrumarea vieții altora. Țeara tîngește în urma nebuniilor șoviniste. Răul toți îl simțim. De ce să suferim și noi pentru păcatele și infecțiile altora?

Astăzi, cu mai multă dreptate ca ori cînd, o putem spune, că viitorul patriei noastre numai atunci va fi asigurat, cînd dezvoltării naționalităților nu 'i se vor pune pedeci, cînd participarea lor la viața de stat nu va fi împedecată. Atunci să va curăți aerul, vor dispărea pungășiile, defraudările, esorocheriile și aveaturile criminale.

Miserabilii s'îi fie puși la locul lor, ear' căma țării să fie încredințată elementelor cinștite.

Sibiu, 6 Aug. 1902.

Visita dela Ischl. Visitei Regelui Carol la Ischl 'i se dă o importanță militară deosebită, ceea-ce reiese și din faptul, că șeful statului major, baronul Beck, a fost și el la Ischl și a conferat cu Regele Românesc. Din izvor dema de credință se afirmă, că la Ischl s'a vorbit despre o acțiune comună a României cu Austro-Ungaria, pentru cazul, cînd aceasta din urmă s'ar vedea necesităată a interveni în Balcani. Nu e vorba de o convenție militară, ci înțelegerea s'a luat cu privire la armamentul și provizia armatei române și privitor la instituțiile militare.

Ziarele din Viena și Berlin scriu în ton elogios despre regele român și despre România.

Între altele ziarul „Volkszeitung” scrie:

„Datorim României, stăruinței și fermității sale, că a fost cu puțină a se înlătura în Balcani atâtea pericole.”

„Fremdenblatt” zice:

„România are o politică înțeleaptă, liniștită, prevăzătoare, și în postul ei înaintat, știe să mențină escelente relațiuni cu vecinii și să 'și mărească propriile sale forțe, stînd departe de politica aventuristă.”

„National Ztg” spune, că „România este un prețios element pentru pacea europeană și pentru menținerea

statului quo în Balcani. Întîlnirea dela Ischl confirmă firmitatea triplei alianțe.”

Întrevederea monarhilor din Reval e privită și din partea cercurilor oficiale ca fiind de mare importanță. Ziarul „Post” scrie: „La tot cazul se vor câștiga pentru situația din Africa și Asia directive pozitive. De importanță e mai ales prima, pentru-că aici urgează Anglia o rezolvare. Ea caută să atragă Mecca și Medina în ceroul ei de influință, afară de aceea vrea să ajungă prima putere în Africa prin linia ferată Cairo—Căp. Din cauza aceasta s'a apropiat Dupla-alianță de Italia și a căutat și aflat puncte de întîlnire și cu Abisinia. Aceasta din urmă are interes să se alătore la o putere ostilă Angliei, fiind icoită între posesiunile acesteia. Italia 'și a redus mult simpatia ei calde față de Anglia de cînd a fost părăsită de aceasta în campania abisiniană. Așa am ajuns, ca contrastul ruso englez să domineze întreaga politică, o situație, pe care Bismarck a privit-o de cea mai bună, pentru-că ea face pentru părțile litigante prețioasă amiciția sau și numai neutralitatea Germaniei și prin mijlocirea Rusiei potolește dorința de răsunare a Franceiei.”

IMPERTINENȚA EVREIASCĂ. Ziarul perhuanat „Aradi Közlöny” e informat, că advocații unguri (corect jidani) din Arad au început goană contra dlui Dr. St. C. Pop, pentru atitudinea sa românească în chestia monumentului lui Iancu. Căci advocații patrioții vor cere dela camera advocațială suspendarea dlui Dr. Pop, pe cuvînt, că el a vătămât onoarea advocaților aradani.

Mare „patriotism!”

Pactul. Călătoria ministrului-preșident austriac la Rădót e comentată în presa din Viena în mod pesimist. O foaie aproape de guvern scrie: „În zilele proxime pleacă Dr. Körber la Rădót, ca să continue negocierile cu Széll. Acestea n'au ajuns încă până acolo, ca să se poată crede într-o apropiată încheiere a lor. Îndesabi se lovesc negocierile vamale la tot pasul de greutăți nouă și persoane, cari sînt informate despre mersul lucrurilor, desmîntă

dela orice optimism în privința acestora, cu toate-că ultimele consultări din Ischl au ușurat în multe puncte înțelegerea.

Tratatul de Berlin. Se vestește din Cetinje, că principele Nicolae a făcut demersuri presanice pe lângă țar, ca acesta să sileveze chestia revizuirii tratatului de Berlin. Principele credemomentul potrivit din cauza apropierii produse între Italia și Rusia.

Simplificarea administrației. În mod semi-oficios se anunță că secțiunea de codificare a ministerului de interne a elaborat deja din proiecte cu privire la simplificarea procedurii în afacerile comunale și comitatense, precum și în cele orfanale. În ministerul de interne se pregătește acum textul definitiv al ordinațiilor, cu privire la simplificarea procedurii. Lucrarea e deja pe sfîrșite și cam pe la începutul lunii Octomvrie ordinațiile se vor publica, spre a fi executate.

Minciuni și insinuații patriotice.

În „Pesti Napló” dela 3 August, după fiul tatălui său Dr. Indre, vine și un al doilea F. E., asemenea doctor, și sub titlul „Persecuția Maghiarilor” debitează la adresa Românilor din comitatul Făgărașului mai multe minciuni de câte vorbe tipărite.

Ca publicul nostru să fie orientat asupra murdării hrane, cu care ziarele maghiare 'și nutresc oetitorii estragem următoarele grațioșități: Corepondentul susține că fiului tătane-sau pentru finuta-'și patriotică în Făgăraș 'i-a fost viața amenințată...

În Făgăraș, pe acela, care în primul loc este patriot maghiar și voștie să fie om onest, ear' nu agitator valah, îl boicotează fără îndurare. Dar' încă pe acela care e născut Maghiar și ca patriot neolintit nu cunoaște tîrgulala în privința sentimentelor sale? Pe un astfel de om — și puțini sînt în comitatul Făgărașului — îl privesc de inimă neîmpăcat și dacă protestează în contra valahizării revoltătoare și nu-'și închide ochii față de tot felul de abuzuri și nedreptăți, cari sînt sprijinite din partea administrației, nu numai că-l eschid dintre ei, ca pe Dr. Indre, ci atîrnă dela ei ca să-'i nimicească, înzadar caută scut la omul de încredere al guvernului, la comitele suprem... Cea mai înaltă calificare în Făgăraș este ca cineva să fie Valah și antagonist al Maghiarilor și atunci totul e bine.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Revistă.

I.

Trimigiți statului-major al statelor aliate nu asistă. La revista mea nu iau parte nici formele nici pompele convenționale. E o revistă a sufletului meu, înaintea căruia defilează acugi cete de cete, legiuni de legiuni, acugi persoane, din umbrele legendare ale trecutului, cari cu inima-mi au fost contopite. Dar' defilează și sinistre umbre imbrăcate în neagra haină a decepțiunii și durerii. O grea revistă sufletească este aceasta. 'Ți-ar trebui nimbul de mărire al lui Wilhelm II., sărbătoritul împărat — vorbitor la toate ocaziunile; 'Ți-ar trebui paciența involuntară a unui Tantal; 'Ți-ar trebui nenumărate zile și nopți nedurmite în urma suferinței sufletești, ca să poți trece în revistă evenimentele, ce în sufletu-'ți adîncă urmă au lăsat.

Realitatea reprezentată în visul aducerii aminte te face să vezi trecînd peste Danubiu vulturul roman. În formă de falange cetele romane, cu șor vulturesc străbat Dacia și mii de cadavre, secerate din sinul Dacilor acoper câmpurile mănoase.

S'a stîns viața războinice Sarmisgetuze, cântau în durerea sufletului

lor vinjoasele femei rămase străine și fără scut în patria lor, cățiva secolii glorios apărată în contra ori căror năvăliri.

S'a stîns, numai la părere. La vatra lor, cu vremea, s'a aprins și focul ospitalității și al dragostei față de oectorul roman. Munții, plaiurile și gurile răsunau de armonica cîntare a fiilor și fiicelor noului popor. Au răsunat multă vreme până neîndurată deștin al popoarelor a aruncat un fals în armoniosul concert al ramurii gînte latine dintre Carpați și Nistru...

Și-mi defilează înaintea sufletului cete de cete și aud ropotul neastîmpărilor cai ai stepelor. Vijelia sosește, furtuna se descarcă și sufletele robite de lăgitate se ascund prin codri pretutindenea...

Mîna de prietenie, ziceau năvălitorii, că au dat; dar' mîna trădătoare, vicleană întîns-au fricoșilor Români la Aschileu.

Mîna păroasă, de feară au strîns-o prietenie descendenții lui Traian. Poopare mai puțin numeroase și în condițiuni de existență și mai grele 'și-au afirmat dreptul la viața națională independentă. Multe momente din viața popoarelor 'mi defilează înaintea sufletului. 'Mi apare malestica figură a lui Carol Albert. Radetzki sîl în lupta dela Custozza pe Carol Albert să părăsească Lombardia. Și Carol Albert nu 'și-a pierdut curagiul nici în 1849, cînd fu învins la Mortara și apoi la Novara.

Laș n'a fost! Ceea-ce n'a putut el face lăsat-o-a fiului său, lui Victor Emanuel, și inspiratu-'l-a pe Cavour, ca împreună să miște toate petrele ca să restabilească unitatea și independența Italiei. Și pentru înjgheburarea unității naționale 'și măsură, pe câmpul de luptă, puterile și Garibaldi, un suflet nobil ca și al regelui munților Iancu.

Victor Emanuel II. se scapă de pretinsa mână prietenoasă și binevoitoare a protectorului său secular Ferdinand al III-lea mai puțin catolic, ca alt contrar al său papa Piu al IX-lea, cu generalul său Lamoriciere și se vede stăpîn peste țeara sa secolii de-a rîndul outropită și stoarsă.

Unitatea Italiei se făcă.

Cată stăruință, câte lacrimi, dureri, cât sânge de Italieni doritori de libertate și independență nu 'l-a înghițit, până a fi liber, pămîntul acolei țări, de care ne legăm obârșia neamului nostru... Înaintea conștienței voine naționale dușmanii aliați cu puterea iadului au trebuit să se plece, să ingenuche. Da, căci au trăit și trăiesc Lazaronii, Tedescanii cu sângele lor ferbinte și cu puterea voinei lor irezistibile. Și noi Români, ne numim, frați cu Italienii, națiunea română fiică a Romei! Ce frumoasă sună aceste nume la urechi, cătă mândrie națională nu se revarsă în sufletele noastre la pronunțarea numelui de Roma și Român.

Dar' purtăm în aceeași vreme urmele ranelor!...

Părea, că peste câmpia Blajului plana, acum sînt 54 ani, o suflare purtată de un gând comun. Nu era teritoriu papal, ci austriac, locuit însă de băștinaii Români. Mitra unui arhieru mare și a altuia devenit mai tîrziu asemenea, Șeguna și Șuluț, se înfățoară în zilele reînvierii pentru o nouă viață, a neamului nostru. Mîndrii, conștii de serioșitatea momentului și impunătorii măsurau în armonie sufletească țarina neamului românesc, o țarină, ce purta brațe vinjoase, dar' supuse lanțurilor robiei. O turmă abia cuvîntătoare, mînată la robote, ca animalul de jug... Coloni de-ai lui Traian, cu focul lor în vine... nu-'i așa!

Suflete curate de bătrîni și de tineri idealști cu adevărat foc în vine, au înconunat zeita libertății poporului român pe câmpul egalității și dreptății... Moartea, cu oasa întînsă, de s'ar fi ivit în mijlocul acelor fii venerabili ai poporului nostru și le-ar fi zis: Libertatea ce o doriți să câștigați supunîndu-vă mai întăiu toți coasei mele: nici unul nu s'ar fi retras, dela jertfa ce o reclama „Libertatea”!

Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină Decăt să fim sclavi earăși în vechiul nost pămînt.

Vieța a patruzei de mii de Români o ceru zeita libertății. Entusiaști luptători ai desrobirii neamului nostru 'și

dorm somnul vecinic. Pare-că n'ar fi existat nici-odată, așa 'i-am dat uitării. Și dacă ne mai aducem câte odată aminte de ei tot dușmanii nostri seculari deșteaptă în sufletele noastre pomenirea lor. Emoțiunile născute din omul și sufletul său oprim de umanitate și idealism, curat ca soarele, de buze murdare este roștit și încorcat cu epitețe cari numai de un suflet jonio, negru ca iadul, pot fi concepute.

Numele lui Buteanu, mort nu pe câmpul de luptă, ci căzut jertfă călăului Hatvani, a început, deodată cu Invierea din acest an să se desfacă din umbrele durerii noastre trecut și să ajungă la casa țeranului nostru, dornic de a cunoaște povestea binefăcătorilor lui, și eață puterea iadului s'a pus în mișcare ca să-'i șteargă din sufletul poporului nostru.

Înaintea sufletului 'mi apar într'un întreg și toate acele ființe scumpe, învîpăiate de dorul desrobirii neamului nostru. 'Mi apar radioase, purtînd cu-nuni de martiri și vorbind despre timpul unei înalte însuflețiri naționale.

Parte mare s'a stîns în războiul de libertate și puțini au rămas trăind demăgiți până în zilele trecute.

Bătrîni stejari, martori ai evenimentelor trecute, s'au rărit. Unde și unde căte un vechiu stejar 'și mai înaltă cătă ceruri fruntea încorțită de furtunile ce s'au descărcat în timpul din urmă de 35 ani asupra neamului nostru. Cu

Ear' dacă cineva, cu toate că are nume maghiar, este însă de altă conștiință, și devine Valah mare: acela necondiționat înaintea grabnic.

După ce aruncă în căra comitelui-suprem Bauzner multe păsări de ale Valahilor corespondențiali zice că ori-ce abuz în comitatul Făgărașului rămâne nepedepit mai ales dacă vinovatul s'a făcut Valah din renegat maghiar și ceretarea ce s'ar porni în contra unui astfel de vinovat spre batjocura justiției rămâne fără nici un succes. Neaoul corespondent își ilustrează calomniile la adresa Românilor și cu unele picanterii.

Așa zice că un membru al administrației cu numele *George Guiman* a făcut la ministru de interne arătare în contra fostului pretor al *Brănești*, de prezent prim-pretor în Arpaș, *George Urdea* — pentru abuzurile ce le-ar fi comis.

Cercetarea dispusă din partea ministrului s'a dat simplaminte vinovatului ca s'o ducă în deplină față de sine în loc ca altă persoană să-l fi luat pe pretor la cercetare.

În anul trecut s'a prezentat o deputație la ministru de interne, pe care l'a rugat ca să influențeze asupra comitelui-suprem ca la administrație să aplice funcționari maghiari și nu români, cari comit nenumărate abuzuri față de popor. Comitele-suprem însă a împlinit astfel dispoziția ministrului că dintre foștii patru solgăbirei 3 maghiari și unul român, — a lăsat ca azi să fie 1 Maghiar și 3 Români. Un alt caz al persecuției românești ar fi și chestia notarului *Carol Reich*, din *Almaș*, care numai pentru că a culestat a se afirma de *Maghiar*, deși e German, a fost suspendat din oficiu și după un an și jumătate e tot suspendat. Românii l'ar fi suspendat și în locul lui să pună un notar român.

Calomniatorul Dr. F. E. merge și mai departe cu îngrădirea Românilor din Făgăraș și susține că în *Fundata*, la frontiera României, Românii din comitatul Făgărașului au juit, sub prețes- toare convorbirei în privința tinerii unei *esposivii industriale* de casă, un complot în contra integrității statului maghiar, ceea-ce corespondentul deși a oprit-o, totuși prim-pretor valah a contramandat-o și a permis să se țină. Soartea Maghiarilor din Bran este aceea ca și a celor din Făgăraș și ministrul de interne nu dă nici un ajutor în contra potopului valah, care îi amenință pe toți.

În fine patriotul mai susține că solgăbirei români comit atentat în contra limbii maghiare dând circulare și alte ordinațiuni către juzii comunali în limba română și că industria și cărl marii maghiari din ținutul Făgărașului sunt persecutați de Români.

Comentariu nu mai facem la calomniile corespondentului cuprinse pe 3 coloane ale ziarului jidano-maghiar.

Tendințiozitatea corespondenței este vădită și de aceea Românii din Făgăraș ar trebui ca chiar în proxima adunare congregațională să aducă acuză la ordinea zilei, ear' până atunci să-l lase la răspundere înaintea juriului pe dl F. E.

puterea credinței lor scutesc obiceiurile și moravurile vechi și susțin speranța în apropiata sosire a zilei de mântuire.

Ce bine își cade a afla la acești bătrâni o inimă călduroasă, sinceră și gata și acum la declinul vieții lor a se însufleși pentru idealul național.

Și câtă decepție ne cuprinde, văzând că la actuala generațiune crescută în școala formalităților, locul însufleșirii și entuziasmului național îl ține indolentismul, egoismul și dorul de viață ușoară garnisită cu plăceri materiale.

Colo vieața — dincoace obstacoli grei în lupta de eliberare din solăvie a unui popor. Eată baza și rostul stărilor noastre de azi în viața națională.

Aceste stări îmi revin în suflet o puternică manifestățiune a credinței bătrânești la care am fost martori acum sunt câțiva ani.

Acusatorii se constituie în judecatori și reprezentanți poporului nostru în frumoasele zile ale luni mai își fac intrarea în cuibul sovinișmului turbat, unde parte s'au făcut legile de uniune, maghiarizare, parte s'au adus adrobitoarele sentențe prin cari redactorii foilor noastre au fost răpiți de libertate și zărele luate în esistență lor prin pedepse omoritoare.

Pe voi, zile ale marelui proces, vă voi trece în a doua revistă.

I. E. pr.

Revistă esternă

Francia.

„Monitorul Oficial” publică decretul, prin cari se ordonă închiderea din oficiu a stabilimentelor congregaționiste neautorizate, cari au refuzat să se închidă de bună voie, conform invitațiunii ce li-s'a făcut.

Decretul este relativ la stabilimentele congregaționiste din 32 departamente.

Combes, președintele consiliului de ministri, a primit pe deputații naționaliști din departamentul Senei, cari l'au adus la cunoștință diferitele chestiuni ridicate de aplicațiunea legii asupra asociațiunilor.

Combes a declarat cu această ocazie, că cererile de autorizațiune formulate de stabilimentele congregaționiste, imediat după dizoluțiunea sau închiderea lor, nu puteau să aibă un efect suspensiv; consiliul de stat va avea să statueze asupra mai bine de 12.000 cereri de autorizațiune.

Inchiderea acestor instituturi urmează, dar' nu pretutindeni pe cale pacifică. În La Motte-Servolle a dărâmat poliția zidul împrejmuitor, ca să pătrundă în institutul maicelor, pe cari le-a forțat să părăsească locul. Aceleași lucru s'a întâmplat în Pierre Albigny și alte locuri. Maice alungate din diferite locuri s'au reîntors la Chambéry, unde au fost primite cu mari manifestațiuni din partea populațiunii creștine.

Peninsula-balcanică.

Camera sârbească a primit proiectul de împrumut la prima cetire cu o majoritate de 15 voturi.

Saraffoff desminte prin ziarul seu „Reforma”, că *congresul macedonean* va fi ăminat, căci se va țină în 10 l. c.

Guvernul bulgar a confiscat la Plevna obligațiile împrumutului patriotic. Persecuțiile și amenințările sporesc.

Patriarhul armean Ormanian și-a prezentat demisia din cauza, că guvernul turcesc nu voia să lase în considerare propunerile lui referitoare la sistarea măsurilor extraordinare aplicate față de Armeni.

Știri mărunte.

După informațiuni sosite din Roma la ministerul de război din Washington, Vaticanul ar fi dat ordin călugărilor de pe insulele Filipine să evacueze succesiv stabilimentele lor.

Țarul a prelungit valoarea măsurilor înăprite aplicate încă din 1881 față de nihilisti. Dispoziția a fost luată în vederea revoltelor jorănești.

Alegerea de deputat dietal — în Cristian.

— 5 August n. 1902.

Prin moartea deputatului *Schwicker* ceroul electoral al *Cristianului* a devenit vacant. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu a ordonat alegerea pe ziua de 4 August st. n., ear' comitetul electoral s'ăsese al ceroului a proclamat de candidat al seu pe dl *Dr. W. Greshkovits*, prototipul comitatens.

Am ceretă a afla meritele făcute poporului s'ăsese de acest candidat. Nu 'mi s'a putut spune decât numai unele măruri. Am aflat însă că în calitate de fișal comitatens, în care post funcționează de doi ani, s'a făcut renumit prin faptul că a *improvesat* pe tutorii orfanilor, pentru averea erezită a acestora, improvesări cari au făcut mari daune Românilor, cari de obicei moștenesc avere imobilă, care administrată de tutorii aducea mai mari foloase, ca banii strinși pe imobilele vândute prin licitațiuni publice și apoi elocati la bănci. Mai ales satelor din „Mărginime”, în cari tutorii orfanilor petrec în străinătate, și astfel aducerea lor înaintea judecătorilor ceruale sau la cas de reprezentare înlocuirea lor prin curatori, le căunează enorme spese aceste impropresări, sfârșitul cărora aproape la toate e, că din banii strinși prin licitațiuni publice ale imobilelor, abia se pot acoperi spesele de improvesare și astfel bieții orfani români orfani și de biata avere erezită dela părinții lor și drept Pupăză pe Colac mai sunt încăreți cu spese și tutorii orfanilor. Poftescă, ba chiar prețindem, că domni membri români ai congregațiunii Sibiului s'ce cereteze și să se convingă despre esactitatea și adevărul acestei informații dela judecătoria ceruală din *Sătiste*, *Sibiu* etc., și convingându-se despre ade-

vărul ei, pentru delăturare să intervină la locurile competente.

Curios de a vedea o alegere... s'ăsese scriitorul acestor gire s'a prezentat și el în ziua alegerii în comuna *Cristian*.

Eată ce 'mi vîzură ochi și 'mi auziră urechile!

Cu vre-o cinci minute înainte de 8 ore, ora fixată pentru începerea alegerii, înaintea și în lăuntrul localului destinat pentru săvîrșirea alegerii nu era nimeni, adică pardon să nu spuie neadevăr, erau doi gendarmi înarmați din creștet până în tălpi și peste pălănu unei curți vecine să mai zăreau încă pene de cocoși. La orele 8 așezăte președintele alegerii, dl *Konert*. Sergentul major de gendarmi pășete înaintea lui și colea „honvezește”, se înțelege în limba statului, se prezintă. Președintele alegerii îi răspunde în *limba română* (înă o „trădare”), că aici nu vor avea nimic de lucru, îndată va fi isprăvit totul. La întrebarea sergentului major, acum și acesta în *limba română* (Gyalázat!!) că numai „una candidat este”, președintele răspunde că: „numai una și nici nu va mai fi alta.”

În timpul acesta se strinseră vre-o 100 de „musicianți” din comunele săsești. La 8^{1/2}, președintele enunță prin o scurtă vorbire, că s'a înscutnat un singur candidat, dl *Dr. W. Greshkovits*, pe care le provoacă pe alegătorii din ceroul *Cristianului* prezenți a-l proclama de ales. Întrite dar' de tot sarbede strigăte de „hooh” și un „duh” al celor patru „bande” acoperiră vorbirea oficială a președintelui, carele apoi prin vre-o câteva cuvinte mulțumește alegătorilor pentru prezență. (NB. Din 802 alegători căi are acest cerc cum am zis abia au fost prezenți maximul 100). Urmează „tainică tăcere”. Alegerea (sămăna perfectă a o înmormântare) era finită. Vre-o câțiva „matadori” se viriră prin „mulțimea” alegătorilor, le opțiră nește „dulci cuvinte”, după cari vîzui că îndată „bănzile” se pun în mișcare și cu toții, acum deja înviorați la față, se duc în „sala cea mare de joc”, unde mesele erau întinse și aranjate pentru trei sute de persoane... vezi doamne era „banchet”. Ce s'o fi întâmplat aci umilit subscrisul nu mai știu, căci îndată am părăsit această comună, indignat că nu avui prilej a fi martor la o alegere dietală ceva mai... „un-gurească”.

Onoare alegătorilor români, cari, deși în acest cerc sînt în majoritate, au rămas în cea mai strictă pasivitate. Când conducătorii nostri pretinde-vor dela alegătorii acestui cerc, „activitate” sîntem siguri că ei, conștienți fiind de drepturile lor, tot așa de bine disciplinați și solidari vor pași la „urnă”, precum acum solidari au stat departe!

Cor.

„Corda Fratres”.

Dela un universitar de-ai nostri primim următorul articol:

Se apropie zilele congresului internațional de studenți. Jidani din Pesta își comandă „dizmagyar”, care ar fi să fie costumul cu care a venit Arpad în regiunile noastre. Și să se înpăna Pesta din greu, ear' pe pusta Ungariei sînt designați deja vișii, din cari vor pregăti paprica pentru oaspeți. Jachia a fost deja să revizideze menu-ul. Dar' noi? Noi, cari sîntem atât de interesați, după ofensele primite, ce facem, — ce vom face?

Ce vom face? — Hm! — ceea-ce facem acum, ceea-ce am făcut și până azi: *nîmici*.

Dar' eată, bate cîsul. Cei de dincolo, nu 'i vorbă, fac mai mult decât noi: se ceartă. Sînt cari nu s'ar duce bucuș la Pesta, ear' alții s'ar duce, dar' singuri n'au puteri și sînt pușini... apoi desbinarea... Cu un cuvînt noi nu putem aștepta multe din partea celor de dincolo. Se prea poate că în August... la *Focșani* să se declare: abținere. Bine! Mai bine abținere decât lucruri slabe.

Dar' noi, e vorba de noi Ungureni. Abea 'și-a clătina ministru *Wlassics* mofturoasa căpătină și noi s'm tăcut spăriați. Am plecat capetele. Măcar că ceea-ce cerea *Wlassics* era cel puțin așa de caragios ca și-când ar cere ca *Loubet* să umble în „coșkos” ori că împăratul *Chinei* să pună pîntenii lui *Bánffy*.

Și ceea-ce cerea *Wlassics* era așa de ilegal ca și ingerența lui în școalele noastre. Și totuși am tăcut. Măcar că „Măria Sa” n'avea cuvînt în chestia de față. Nu! Întocmai ca și în chestia *Burilor*.

O generație mai puțin scuzată în virtuți ca a noastră, arfi răspuns: „D-le ministru, congresul va decide. Singur congresul e chemat să 'și reguleze afacerile interne”. Dar' nu! Noi s'm tăcut. Tinerii nostri s'au grabit să 'și retragă subscrierea de membru. Ușor, — fără protest. Dar' cum, dlor? Un animal se apără dacă-l ataci, și noi nu?!

Atunci dar' e foarte ușoară treaba dlui *Wlassics* și *Vecsei*.

Vor cere ca mîne să ne înscrim în secția lor! Vom face-o, că sîntem buni și supuși!

Vor cere ca poimîne să mergem în „dizmaghiar” la congres. A mințit *Bolcaș* la *Turin*! A mințit *Souru* la *Paris*! Toți, toți au mințit! Eată, aici sîntem noi, cei oprimați. Grați, durduli, și statul ne-a dat haine!

De, — vor cere, și noi vom face-o, să nu ne periclităm *cariera*. Parcă mai plătește *cariera* o ceapă, dacă ești blamat, umilit, scuipat. Ce folos, că dă te vei îngrășa cu *cariera* câștigată cu umilință. Studenții din *Rusia* așa rezonează? Așa a resonat tinerimea pe vremea memorandumului? În 48 așa se ougeta? Nu! Pe calea asta vom deveni o nație de sfărnari.

Iată că nici protesta nu mai știm! — Am văzut chestia cu școalele. Făcut-am adunări de protestare? Pus-am să protesteze poporul? Nu! — Am tăcut și tăcem.

Tinerime! Tu ești inima națiunii? — Atunci națiunea noastră e moartă, — lași! Cum a zis și *Gladstone*: Românii merită soartea lor pentru căci o mai rabdă! — Deșteaptă-te! — E vorba de a da dovadă colegilor nostri din Europa despre curaj și simțul nostru de jertfă. Să nu ne vadă lași, că atunci de pururi ne vor privi peste umăr. Ne vor despruși în veci!

Tinerimea din Cluj și Pesta trebuie să facă ceva. — Să facă să știe congresul starea noastră. Să știe, de ce ne intrăm în congres. — Vor fi de sigur doi inși cărora să le dați mandatul. Că iată, cîsul bate. Pesta se împănăază, Jidani 'și-au comandat „dizmagyarul”. — Sînt designați vișii pentru „paprica”, — iau ales deja pe pusta, — ear' *Jachia*, Jidanașul din *Roma*, a revidiat menu-ul.

Unul.

Din Alba-Iulia.

Adunarea despărțimîntului. — Concert.

— 3 August o.

Progresele ce le realizează o asociație, o reuniune pe terenul cultural și material al unui popor dovedesc totdeauna în mod infalibil, zelul și interesul ce-l desvoaltă cei puși în fruntea astorfel de asociații. Nenorocitul despărțimînt al *Albei-Iuliei* al „Asociațiunii” în consecința celor premise ne prezentă o stare sguđuitoare. Pare că toate neînțelegerile, celele s'au pus anume în calea acestui despărțimînt pentru-ca să l'aducă la descompunere totală. Spre a-l oprî din calea nimicierei comitetul central a însărcinat mai anii trecuți pe dl *Dr. C. Diaconovich* cu reactivarea despărțimîntului. Înărcinatul împedat poate de *multifariile* sale afaceri, n'a avut vreme să vină anume pentru cauza despărțimîntului, ori când s'a întemplat vre-odată de s'a abătut pe aici era sau *prea frig* sau *prea cald*, înărc zeloșii naționaliști de aici n'au putut fi întrușiți. Așa despărțimîntul era în agonie de mai mulți ani! Dl avocat *Rubin Patifa* a încercat însuși să facă ceea-ce n'a făcut cel însărcinat. A convocat precum s'a publicat pe ziua de sf. Ilie adunarea despărțimîntului. Și ce să vezi! La școala gr.-or. unde avea să se țină adunarea, adormitul despărțimînt în Domnul trebuie că răspânda duhoare a mort, alfel nu se putea ca după așteptare de câteva ore dela termenul pus pentru începerea ședinței abia să se adune vre-o 23 membri și acestia părea că se duc la un loc de perzare.

În fine numărul și însușele public române de 23 membri intră în sala școalei. Și ca să se știe, că din oamenii cu carte și poșii frumoase de aici cine au luat parte fi înșir: Prototopul gr.-cat. A. Micu, prot. gr.-or. Ioan Teculescu, avocatul *Rubin Patifa*, fruntașul din *Ighiu* *Nicolau Florescu*, *Dr. Rubin Patifa*, cand. de adv., preotul din *Maer Florian Rusan*, proprietarul din *Bucurdea-vinoasă* A. Pop, preotul din *Craiva I. Moruga* și fiul acestuia, cleric absolvent, G. Borza, proprietar în loc și restul până la 23 poporeni din *Alba-Iulia*. „Asociațiunea” culturală a fost îmbrățită de acestia. Pe ceilalți inteli-

genți de aici căldura cea mare l'a legat de umbra caselor și a hotelurilor jido-vești.

Domnului prot. A. Micu i-se încredințează conducerea ședinței avîndu-și de secretar pe dl *Dr. Rubin Patifa*. Președintele espune prin câteva cuvinte scopul „Asociațiunii”, arată trista stare a despărțimîntului și propune a se alege un comitet nou, care să poată lucra cu mai mult succes pentru „Asociațiune”.

Se aleg deci: dl protopop *Micu*, președinte, protop. gr.-or. *Ioan Teculescu*, vicepres., *Florian Rusan*, casar, *Dr. R. Patifa*, secretar, *Dr. Ioan Marciaș*, advocat și *Dr. A. Fodor*, membru în comitet. Alegerea aceasta foarte succasă s'ar părea un bun augur pentru despărțimînt și cred că ambii protopopi, cari trăesc în foarte bună armonie și asemenea și ceilalți membri recunoșcuți de oameni zeloși și activi vor aduce la viață despărțimîntul.

După această constituire energioul fruntaș român *N. Florescu* a explicat celor prezenți mai multe puncte din statutele „Asociațiunii” și s'a procedat la înscrierea de membri noi. S'au înscris membri noi ordinari *Dr. Rubin Patifa* și *N. Borza*, ear' părintele din *Craiva I. Moruga* și *St. Crișan*, mîistru zidar membri ajutători. Sumele încaasate dela membri noi și vechi fac 52 coroane și cincizeci și două coroane. Disertații și alte de felul acesta neavînd ce căuta la această adunare ședința s'a închis.

Notez încă că în butul repețitorilor provocări din poporeni prezenți, aproape toți cu bună stare materială, n'a voit nici unul să se înscrie. Când ar fi fost vorba de o petrecere cu joc și beutură de vre-o 2 zile sigur că mai mulți s'ar fi înscuat.

Indiferentismul dela adunare și-a mutat sălașul cățiva pași mai departe. Erau deja opt ore trecute și deși începutul concertului tinerului artist *Aurel Nemeș* era anunțat pe jumătate la opt sala era încă goală. Un public de vre-o 55 persoane ședea împrăștiat prin spațioasă sală. La 9 ore apare pe podiu simpaticul tiner d *Aurel Nemeș* pe care avuram ocaziune a-l auzi și în Sibiu.

Toate piesele din bogatul program dl *Nemeș* le-a executat cu dibăcie artistică, ear' în piesa „Dintre brazi”, fantazie națională de G. A. Dinicu dl *Nemeș* a manat arcul cu toată eleganță, frumecă și fineață înăc a răpit publicul dela care a stors aplause prelungite. Un al doilea factor valoros al concertului a fost dl *Corneliu Muntean*, student universitar în Cluj. Prestațiunea dlui *Muntean* în acompaniamentul de piano a fost căt să poată mai esactă; o potnumi perfectă înăc își venea să orezi că jocul tastelor ușor și cu siguranță manuate imprima timbrul dominant și pentru violină. Concertantul a fost în multe rînduri viu aplaudat.

Armonia între prestațiunea celor doi tineri a venit s'o completeze și desvîrșească primul debut în public al *inteligentei d'goare Elena Patifa*, — care atât în „Cimpoiul” cât și în „Potpurii mic române” de L. Murăgan — a jucat la pian cu eleganță, legeritate, ce trece în domeniul artei musicale. D'goara *Patifa* a fost viu aplaudată și a trebuit să mai desfășoare publicul repețind o parte din *Potpurii*.

Regret că la acest concert frumos n'a alergat mai multă lume, ca să aibă ocaziune a auzi o musică clasică și totodată a se convinge că noi Românii înăc începem a face progrese pe terenul musiciei.

E.

Cronica zilei.

Sibiu, 6 Aug. n. 1902

CĂLINDARUL DE ZI

al biroului de informațiune pentru străin, PIATA-MARE Nr. 14.

Joi, în 7 Aug. n. 1902.

Galeria de tablouri a muzeului *Baron Brukenthal*, Piața-mare nr. 10: deschisă dela orele 11—1 după prânz. Intrarea gratuită.

Muzeul de istoria naturală, strada *Harteneck* nr. 1: deschis dela orele 10—1 după prânz. Intrarea gratuită.

Muzeul transilvan carpatin, strada *Harteneck* nr. 1: deschis dela orele 10^{1/2}—12^{1/2} după prânz. Intrarea 20 bani.

Grădina „Hermanns”, strada *Moriz*: Concertul musiciei orașului Sibiu. Începutul dela orele 8 seara. Intrarea: 50 bani de persoană; în familie 40 bani de persoană.

Petrecerea regelui *Carol* la *Ischl*. Cu ocaziunea petrecerii regelui *României Carol* la *Ischl* s'a dat în 3 August o reprezentațiune teatrală de gală, la care pe lângă regele român au mai

asistat și regele nostru *Francisc Iosif* și membrii casei domnitoare, aflători acolo.

La un sfert de două a avut loc în vila maiestății sale un dîneș, la care au luat parte maiestatea sa împăratul-rege, regele României, ducesa Gizela, ducele George al Bavariei arhid. Maria Valeria, suita regelui României și cei mai înalți demnitari. Maj. Sa s'a făcut după amiază cu regele Carol și cu cele două suite o primărie cu trăsura până la Weissbach, unde îmbarcând au încunajat lacul Atter. În Unterach au oținat. La 1/2 la 7 au continuat primblarea în trăsura până la Plomburg de lângă Mondsee unde au sosit la 1/2 la 8. Societatea s'a reîntors de aici cu tren separat la Ischl. În drum demnitorii au fost primiți cu ovațiuni furtivoase din partea populațiunii.

Din România. Ministrul instrucțiunii publice va numi în cursul lunii Septemvrie o comisiune, care să studieze chestia introducerii doctoratului la facultatea de drept din București.

La 27 c. se va da un bal la Azuga de către secțiunea Ligei culturale din localitate.

La 30 Iulie se va da un concert la Bugeni, în folosul secției de acolo a Ligei culturale.

La ambele sîrbări va participa și dl P. Grădîșteanu, președintele Ligei, împreună cu doi membri din comitetul executiv al Ligei.

Ministrul de război a decis în principiu ca principalele vase românești de război să întoarcă la Odessa, vasa făcând de escadra rusă la Constanța, în anul trecut.

Sîrbarea de comemorare a luptei dela Războeni va avea anul acesta un caracter de mare solemnitate.

Demonstrație în contra regelui Spaniei. Din Madrid se anunță că partidul liberal din Oviedo a decis să demonstreze în contra regelui părăsind orașul la sosirea lui acolo.

Aeronautii mîntuiești. Din Kiel se vestește, că balonul aeronautului austriac *Strohmeyer*, în care afară de el se mai aflau doi oameni, a căzut în portul dela Kiel în apă. Călătorii din balon au fost mîntuiți de marinarii conduși de ducele *Enrico*.

Încercare de sinucidere. Cu tendința de a se sinucide o fată de 18 ani locuitoare în *«Poarta Turnului»* a beut alaltăieri esență de otet. Fata a fost imediat transportată în spitalul Franz-Iosif unde i s'a dat antidot. E speranță că va rămănea în viață. Motivul faptei e neunoscut.

Scandalul din Szabadka. Ziarul *«Pol. Ert.»* i-se anunță, că consilierul de secție Carol Buth înăruinat din partea ministrului de interne s'rezideze camseria orașului Szabadka a aflat niște stări ne mai auzite. Un milion 800 mii de coroane au dispărut fără să se știe pe ce cale. O sumă întreită de mare s'a dat fără nici o imputare din partea competentă. Cărtile principale de contabilitate s'au falsificat și la impurități s'a contatat peste tot o disordine. Comisarul investigator a descoperit o mulțime de abuzuri săvîrșite de o parte mare a funcționarilor.

Orașul a fost păgubit prin tot felul de operațiuni financiare. Se da remunerațiuni la astfel de oameni cari ar fi meritat contrarul; avansuri la atari cari datorau casei orănești sume considerabile. În cărți se aflau poziții false, titluri neoreșite. Venitele cele mari ale orașului nu intrau în casa centrală, ci fără controlă, treceau în mîinile singuraticilor funcționari...

Consilierul investigator înșiră o sumedenie de abuzuri pentru cari deși s'a ordonat de mai înainte cercetare disciplinară primarului totuși n'a executat-o până când însuși vinovatul sau prieten *Michael Prokesch* a venit s'o ceară în contra sa. Ministrul a cerut prin rescriptul său ca să fie puși sub cercetare disciplinară prim-contabilul *Tilman*, prim-cassierul *Lekabecsi*, consilierul de finanțe *Ljubibatic*, căpitlanul orașului *Hercegh* și alți opt funcționari orănești. Ministrul mai zice în rescriptul său că rămănera primarului *Mamusci* mai departe în postul său ar fi o plagă pentru oraș.

Noi zicem că ceea-ce se face în Szabadka e numai o slabă copie a sistemului de înșelătorie și despoiere practicat în mare de guvernânții noștri.

La fondul „Masa învățăcelilor meșterișilor români” administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au binevoit a mai contribui următorii d-ni: X. Y. (Loco), 60 bani; Nicolae Givrea, paroch, Bendorf, 50 bani; Ioachim Trif, paroch, Verd, 40 bani; „Reuniunea meșterișilor Andreiana din Sebeșul săsesc”, 60 bani; Nicolae Paraschiv, econom în Avrig și fiul său Nicolae Paraschiv, student în clasa a III-a gimnasia la Sibiu, fiecare câte 1 cor.; Buour Bolet, c. și reg. locotenent de contabilitate, în Bihaci (Bosnia) 2 cor.; Dionisie Roman, candidat de advocat, 40 bani; Fodor, (Mediaș) 20 bani; Vaele Gămulea, funcționar la „Albina”, 50 bani.

Reuniune de medici. Statutele reuniunii medicilor, cari locuiesc în părțile ardeleni, au fost la 4 Iulie a. c. sub nr. 47.066 V. a 1902 al ministrului reg. ung. de interne provăzute cu clauzula de aprobare.

Adunarea generală pe 1902 se va ține în 23 August a. c. 3 ore p. m. în orașul Sibiu, în sala magistratului cu următorul program: 1. Raportul comitetului provisoriu. — 2. Alegerea funcționarilor. — 3. Fixarea taxelor anuale și a locului pentru proxima adunare generală. — 4. Demonstrare cu desinfectorul de Fabritius. — 5. Eventuale propuneri. — 6. Discuții despre lupta de până acuma și în viitor contra tuberculosei.

Înterupere de comunicație. Trenul care a plecat dela Sibiu Luni după amiază la 5 ore a trebuit să se oprească la Cristian din cauza unei ploii torrențiale, care a stricat terasamentul liniei ferate. Trenul a fost mînat înapoi la Sibiu. Direcțiunea căii ferate a trimis numai decât un tren de ajutor încărcat cu lucrători, cari după o muncă grea de mai multe ore au făcut comunicațiunea posibilă. Trenul, ce avea să sonească în Sibiu seara la 8 ore și 5 minute, a sosit numai la mezul nopții.

A apărut: Nr. 3 al foi literare „*Luceafărul*” avînd următorul cuprins: — „O scrisoare” de *Iosif Vulcan*. — „Ceva despre dramă” de *S. St.* — „Icoane din viața de universitar” de *Simin*. — „Căntec”, după A. de Musset de *C. S. Stoensescu*. — „Femeile în istorie” de *I. Lupas*. — „Ear” când vei dormi... după Heine, trad. de *Octavian*. — „Antagonism politic”, piesă dramatică de *M. Aegea*. — „Luptă” de *Ardo*. — „Scrisori de ale lui Aron Pumnul”, publ. de *P. Bănușiu*. — „Spre Ideal”, conferință, de *Aurel Ciato*. — Cronică. — Bibliografie etc.

Abonamentele se fac la administrație, în Budapesta, strada Vödsarmy 60 a. Prețul pe jum. de an 5 cor.

Un capitol din activitatea diacului *Coreși* (disertațiune) Brașov, 1902, 2, I. „Formula jurandi valachice”. II. „Școala e casa omului de omenie”, (discurs festiv), ambele de dl *Nicolae Sulică*, profesor.

Greva lucrătorilor de câmp din Galiția continuă. Greviștii opresc cu forța pe lucrătorii străini să se apuce de lucru, așa că preștindendi se întîmplă ciocniri. Liniștea se poate restabili numai cu ajutorul armatei, chemată de nobilimea polonă, al cărei abuz de munca bieților lucrători a cauzat această grevă.

Dare de seamă și mulțumită publică. Tinerimea școlară și adultă din Agărbiciu (traet. Turda) a dat un concert în Dumineca Mironositelor, al cărui venit curat s'a destinat pentru biblioteca școlară.

La succesul material al aceluși concert au contribuit următorii domni: *George Simu*, (Gheja) 3 cor.; *Kovats István*, *Ménasági József*, *Simonyi Odón* (toți din Agărbiciu) câte 3 cor.; *Iosif Urcan* (Turda) 3 cor.; *Fodor Laszlo* (Agărbiciu) 2 cor. 40 bani; *Ionel Mesaroș*, cand. de adv. (Turda) 2 cor.; *Iuliu Pop* (Urcu) 2 cor.; *véd. Maria Rațiu*, *Silviu Bologa* (ambii din Turda) câte 2 cor.; *Ioan Marincă* (Tur.) 2 cor. *Ariton Mijea* (Ghiris) 2 cor.; *D. goara Cornelia Orăgan* (Săniacob), 2 cor.; *Vincentiu Orăgan*, *Ioan Vescan*, *Biró György*, *Horváth István*, *Ioan Trombitas*, *Michail Șirean*, *Aleks Șerean*, *Ioan Vana*, *Nagy Albert*, *Sükösd Sándor*, *Füsy Ida*, *Fülöp Gyula*, *Ménasági János* (toți din Agărbiciu) câte 2 cor.; *Ioan Popa* (Hirastăg) 1 cor. 60 bani; *Szanaszó Lajos* (Agărbiciu) 1 cor. 40 bani; *Maria Pop* (Feneș) 1 cor. 40 bani; *Basilu Căsan*, *Alex. Pintea* (Cristiș) câte 1 cor. 20 bani; *Remus Roșca* (teolog Sibiu), *Constantin Lulu* (Tilișca) *Todor Ciorea* (Harastăg); *Emanuel Seiche* (Urcu) *Ioan Hărgan* (Lita română), *Petrea Tulburean*, *Iosif Zăhan*, *Ioan Pelea*, *Stefan Felezeu* (Turda), *Ioan Dragota*, *Ioan Tritean*, *Szatmári Ferencz*, *Goldenfeldt*, *Márton Mozes*, *ö. v. Fabian Ferenczné* (Agărbiciu) câte 1 cor.; *George Jova*, *Simion Tătar*, *Mihail Pop*, *Mihail Turean*, *Ana Sêrb*, *Siia Jova*, *Ana Turean* lui *Chifor* (Agărbiciu) câte 50 bani; *Sükösd Berezi* (Agărbiciu) 10 bani.

Din venitul total subrîgîndu-se spesele, rămăne un venit curat de 10 cor. 10 bani; care sumă s'a și alăturat la fondul bibliotecii; ear' marinimioșilor spriginitori li se exprimă și pe calea aceasta cele mai sincere mulțumiri.

Agărbiciu, 25 Maiu 1902.
În numele comitetului aranjator
Vincentiu Orăsan, presbiter.

Vieța socială.

Producție teatrală în Șeica.

Duminecă, la 10 August n., se va aranja o producțiune teatrală împreună cu joc în sala hotelului comunal din Șeica mare.

La Abonament lunar

pentru
August st. vechiu
invită
Administrația ziarului „TRIBUNA”

Despre dări și aruncuri.

(Urmare).

Vînzarea. Dacă nu-ți plătește restanțierul datoria în restim de 15 zile după zălogire, executorul are dreptul să vîndă obiectele zălogite și anume sau în comuna, unde locuiește cel zălogit, sau, dacă aci n'ar fi cumpărători, într'un oraș, unde crede, că va ajunge la un rezultat mai bun cu vînzarea. Vînzarea de regulă nu se poate face Dumineca sau sîrbătoarea.

La cea dintîiu licitare nu este ertat să se vîndă un lucru, care valorează 100 cor. mai ieftin ca cu 75 cor., celelalte se pot vinde și sub preț. La licitarea a doua se pot vinde obiectele zălogite și sub preț.

Cînd se face licitarea în comună trebuie să fie prezenți primarul sau casierul, un membru al primăriei și notarul. Obiectele zălogite pot fi duse la licitare și cu puterea.

Spesele de execuție. Restanțierii, în contra cărora s'a introdus execuția, au să plătească spese de execuție, și anume spese de admoniere, apoi competențe simple și urcate de execuție.

Spesele de admoniere sînt socotite la sume sub 100 cor. cu 10 bani, la sume peste 100 cor. cu 20 bani și au să fie socoale la cea dintîiu plată. Spesele de admoniere sînt de regulă pentru cel-ce dă admonierea. Ședula de admoniere se poate trimite și prin poștă. În cazul acesta se mai adaugă și spesele de porto postal.

Competința simplă de execuție e de 2 bani pentru o coroană de restanță, cea urcată de 3 bani. 2 bani plătește restanțierul, care a fost deja zălogit și cel-ce i-a plătit datoria înainte de licitație, dar' după începerea zălogirii în comună. Restanțierul, care primește o prelungire înainte de execuția introdusă contra lui, nu plătește competențe de execuție.

Competința simplă și cea urcată, adică 5 bani de coroană, plătește restanțierul, ale cărui lucruri zălogite au ajuns la licitație sau plătește după-ce a sosit executorul, ca să facă vînzarea. Sumele sub o coroană nu se socotesc la computarea competențelor de execuție. (Va urma).

Știri economice, comerț, industr. jurid.

Petroleul în România. După o statistică întocmită de ministrul de domenii, producțiunea totală a României pe anul 1901 în ce privește petroleul, a fost de 270,000,000 klgr. sau 27000 vagoane.

Boală de porci s'a dovedit în Avrig, de aceeaș exportul porcilor e oprit din această comună.

Tîrgul de țeară din Cohalm a fost de data asta bunior. S'au mînat la tîrg vre-o 12.000 de vite, dintre cari s'au vîndut 4056 vite albe, 196 bivoli, 898 cai, 49 oi. Comunele, cari au avut vite îngrășate cu trifoiu, au vîndut mai bine.

Comasarea în Dobirca. Judecătoria din Mercuria a făcut cunoscut, că cei ce vor să facă reclamațiuni etc. din cauza comasării din Dobirca, unde s'a schimbat cartea funduară, au timp până în 15 Octomvrie a. c.

Taxă postală urcată. Deodată cu scumpirea cărților postale, s'a urcat și taxa pentru ocurile casei de păstrare postale dela 4 la 5 bani, dacă pe dosul lor se fac comunicații scripturistice; cînd nu se scrie nimic pe partea inversă a ceurilor, ele sînt scutite de orice taxă postală.

Exploatare de păduri și mine prin capitaluri franceze. După îstăruințele dlor ingineri *Cucu Starostescu* și *A. Polizu-Micșunescu*, s'a fondat o societate pe acțiuni, cu un capital de 1.500.000 în scopul exploatareii de mine și păduri din România.

Bibliografie.

„Enciclopedia Română”, publicată din înăruinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii. Vol. III. fasc. XXVII (Petricani — Pristiceanu).

La începutul lui Iunie a. c. a apărut un nou fascicol al acestei mari publicațiuni, cuprinzînd 2000 articole din literatura P. penultima dintre literale mai bogate ale alfabetului. Din cuprinsul vast al acestui fascicol vom remarcă și de astădată articolele de interes românesc, și anume în primul rînd biografiile: *Petrini-Galați*, *Petrino*, *Păucescu*, *Pherekyde*, *Pillipida*, *Piekarski*, *Pipos*, *Pleșoianu*, *Pletos*, *Poenaru*, *Polizu*, *Pompliu*, *Poni*, *Pop Popa*, *Popas*, *Popea*, *Popescu*, *Popfii*, *Popovici*, *Popp*, *Porcius*, *Porumbescu*, *Potea*, *Prăjescu*, *Prisiceanu*, etc. În partea istorică găsim mai multe articole de *Dr. D. Onciul*, *S. Floru*, *Aguletti*, etc. Împreună cu mai multe articole geografice interesante de *col. Ionescu* și alți oficeri din inst. geogr. mil. din București (între altele: *Petrovici*, *Poarta de fer*, *P. orientală*, *Predeal*, etc.), și art. arheologice de *Teohari Antonescu* (între altele: *Tesaurul dela Pietrosana*), etc. În materie literară găsim numeroase art. mai mari de *M. Străjan* (*Plautus*, *Plinius*, *Plutarch*, *Poesia*, *Poesia*, *Poveste*, etc.), *D. Evloescu*, etc. *Iurisprudența* e reprezentată prin *D. Soriban* (*Plămire*, *Prejudiciu*, etc.). Științele politice prin *Urșeanu* (*Popor* etc. ear' cele economice prin *N. Idieru*. De remarcă sînt și numeroasele art. de medicină și igienă de *Dr. Felix* (tăvăl și fiul), *Imervoll*, *Crăniceanu*, *Tălășescu*, *Dr. Beu*, etc., apoi cele de botanică, lucrute de puterile inst. bot. din București (între altele: art. *Plante* și *Pomi de Radianu*), cele de zoologie de *Moșil* și *Popovici-Voitești*, și de mineralogie de *L. Mrazek*. În materie de astronomie și geogr. fizică găsim lucruri de *Murgoci* (*Pol*, *Plante*, etc.) în chimie de *Minovici*, în fizică de *Viciu* și în filosofie de *Dragomirescu* și *Pletos*. Științele militare sînt reprezentate prin locot.-col. *Aronovici* și *Bălescu*. Dintre celelalte articole mai mari mai amintim: *Petrol*, *Phloxera*, *Photografia*, *Pictura*, *Pravila* (de *Dr. Radu*).

Această spicuire fugitivă arată bogăția cuprinsului fascicolului de care vorbim și numele înșirate sînt cea mai bună garanție pentru valoarea scrierilor ce le cuprinde.

Abonamentele se fac la *W. Krafft* în Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare pentru un tom broșurat cor. 20 —, legat cor. 23.20 (în România: lei 25 —, resp. 28.50).

Zilele acestea au apărut: *Carte de cîntec și gramatică maghiară pentru școlile populare cu limba de propunere română*, de *Dr. A. Schullerus* și *I. Popovici*. Partea I. și II. Sibiu *W. Krafft* 1902. — Prețul 50 bani, resp. cor. 1.70.

În legătură cu acestea a apărut tot acolo: *Manual pentru propunerea limbii maghiare la școlile populare cu limba de propunere română, de aceiași autori*.

După-cum se știe, art. de lege XVIII. din 1879 impune limba maghiară ca obiect de învățămînt obligat în școlile populare. Organele statului — inspectorii regești — basati pe această lege pretind tot mai multă limbă maghiară în școlile naționalităților, ba se dau și premii învățătorilor mai zelosi în propunerea acestei limbi. Urmarea este, că progresul în limba maghiară se face în contul celui alt învățămînt pierzîndu-se o grămadă de vreme cu memorisarea unor cuvinte și frase de cele mai multe-ori neînțelese de elevi.

Cărtile de cîntec ale dlor *Schullerus* și *Popovici*, întrebunțate conform indigitațiilor metodice cuprinse în manualul amintit, vor socoti din școlile formalistului, il fac interesant și conduc pe elevi așa zicînd jucîndu-se la învățarea limbii maghiare. Metodul urmat de domnii autori în adevăr e cel mai natural și ușor atît pentru învățători cît și pentru elevi. Pentru învățători e de mare preț manualul, care-i conduce pas de pas, dînd preparațiuni întregi și indigitații metodice amănunțite și ușurînd în mod însemnat greaua lucrare a învățătorilor. — Aceste cărți ni se par cele mai bune între cele avem noi pentru propunerea limbii maghiare.

Tot în editura *W. Krafft* din Sibiu a mai apărut *«Conducător»* la învățarea limbii maghiare și române. Conținînd o mică gramatică, dicționar sistematic, conversațiuni și modele de scrisori. Compus de *I. Popovici*. 68 pag., leg. C. — 70.

Le recomandăm cu toată căldura. Se pot procura dela editorul *W. Krafft* în Sibiu.

Romanțe și cantece de *Heine*. Traducere în versuri de *St. O. Iosif*. București, edit. libr. *H. Steinberg*. Preț 2 lei.

„Vechile episcopii românești, a Vadului, Geoagului, Silvapului și Belgradului”, de *Dr. Aug. Bunea*. Blaj. 1902. Preț 2 cor. 50 bani.

E cel mai nou op de literatură istorică-bisericească, egit din peana dlui *Dr. Bunea*. Că și acesta e un eveniment în literatura noastră de dincoace, o dovedesc aprecierile elogioase, ce i-au făcut scriitorii cei mai de seamă de dincolo. Un distins istoriograf din București a numit scrierile dlui canonic „mărgăritare cumpene”, alt neobosit scrutaător pe terenul istoriei naționale a scris autorului: „Ai făcut cea mai bună carte de istorie, ce a egit de multă vreme în Ardeal”, ear' factorul principal al noiei direcții literare a scris autorului, că „din concluziunile ei a recunoscut cu adîncă bucurie acel spirit de necondiționată iubire a adevărului, care începe în sfîrșit a da valoare istoriografiei române”.

Într-o recenziune, ce face în „Convorbiri literare”, profesorul *N. Iorga* cărții, promite a reveni pe larg asupra prinosului de teorii și fapte, pe care-l aduce părintele Bunea istoriei poporului nostru. Pentru cetitorii „Convorbirilor” ajunge această semnalare, cu laude din toată inima a unei cărți, care face cea mai mare onoare autorului ei și ar merita să fie cât mai răspîndită, dincolo unde a fost scrisă și dincoace, unde mai avem și alt rol decât acela de a ne face afacerile, cu vorbe de naționalism pe buze.

De ce spirit a fost călăuzit autorul la alcătuirea acestui op, arată frava, cu care-și încheie capitolul ultim: „la acțiunile cele mai mari politice și culturale ale poporului român totdeauna s'au aflat alături uniții cu neuniții și numai stupizii și cei rei au căutat a desbina poporul pe tema confesională. Dar' atfel de oameni, dacă le-ar lipsi această temă, și-ar căuta alta, poate și mai periculoasă”.

Patriarchale. Poesii de *St. O. Iosif*. București, editura librăriei *H. Steinberg* 1901. Preț 2 lei.

„Originea cuvîntului Valah”, de *Dr. Dimitrie Magdu*, Sibiu, „Tipografia”, soc. pe acțiuni, 1901.

Prețul unui exemplar 50 bani. Se poate procura dela librăria *W. Krafft* în Sibiu.

Dicționar mitologic de *Gavril Pop*, canonic în Blaj. Patru broșuri. Prețul fascicolului ultim 20 bani. Întreg opul nelegat costă numai 1 cor. 45 bani cu portul-postal împreună. Opul acesta umple un gol foarte simțit la noi. Se estinde pe 294 pagini 8%, și se află de vînzare la autorul în Blaj. Recomandăm cu toată căldura această interesantă carte tuturor acolora, cari doresc să-și desfăteze fantasia prin frumoasa lume a mitologiei antice.

Sosiți în Sibiu.

La 6 Aug. n. 1902

Hotel „*Împăratul Romanilor*”: *Gossler*, com. Komottau; *Winkler*, com. Haida; *Zadvorinezky*, com. Deva; *Goldstein*, ing., *Solymossy* și fam. insp. Budapesta; *Teirich*, ing., *Zamfirescu*, Elul, București; *Serdios* și fam., ing. Călimănești; *Herbert* și soția, funcț. Leoben; *Szölössy*, funcț. Brașov; *E. Schuller*, stud. Mediaș; *Simon*, dir. Orăștie; *Seutner* și fam., căp. Ogna; *Rokotnitz*, Brezoiu; *Nemenz*, notar.

Hotel „*Neuriner*”: *Gorescu*, funcț. București; *Nochman*, funcț. Rimnic; d-na *Cernutean*, București.

Hotel „*Melzer*”: *Roman*, Mediaș; d-na *Lupașcu*, *Oristolescu*, *Filotea*, subl. Govora; *Simian*, *Herta*, *Hanciu*, *Rimnic*, *Licoiu*, *Alexandria*, *Bogdan*, *Căneni*; *Bernath*, *Noorich*; *Stolze*, silv. sup. Osterheim; *Filipovici*, cancelist Agnita.

Hotel „*Central*”: *Frenki*, Viena; *Servatius*, cont. Brașov; *Ivanovici*, econ. Pitești.

Hotel „*Habermann*”: *Nohail*, acord. de plane, Ibașfalău; *Domenic*, Brezoiu.

—

Pentru redacție și editură responsabil: *George Mohan*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*”, societate pe acțiuni: *Iosif Marschall*.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

